
OBSAH

Místo úvodu	9
I.	
OTEVŘENÉ PROBLÉMY POJETÍ A STUDIA OSOBNOSTI V PSYCHOLOGII	15
1. Možnosti a meze studia osobnosti v nemarxisticky orientované psychologii	16
Pojeti a řešení otevřených problémů studia osobnosti	17
a) Ke vztahu struktury a dynamiky osobnosti	17
b) K úloze situačních a dispozičních proměnných	21
c) K tzv. diferenciálnímu přístupu k osobnosti	26
d) K problémům adekvátního testování osobnosti	28
Strategické přístupy k osobnosti v nemarxisticky orientované psychologii	31
a) Pojeti psychologického směru	31
b) Základní nemarxistické psychologické směry	33
c) Hledání východisek?	37
2. Aktuální otázky rozvoje marxisticky orientované psychologie osobnosti	40
Výchozí aspekty	41
a) K úloze dialektické metody v psychologii	42
b) Rubinštajnovy podněty k řešení otázek dialektického determinismu v psychologii osobnosti	44
c) K pojetí kategorie činnosti a kategorie osobnosti	45
d) Vymezování soustavy základních principů psychologie	48
Podněty pro studium osobnosti jako integrovaného systému psychické regulace činnosti	51
a) Ke koncipování systémového přístupu	51
b) Podněty z psychofyziologie individuálních rozdílů	53
c) Podněty z vývojové psychologie	54
d) Přínos teorie zaměřenosti („ustanovky“)	56
e) Impuly z kritického rozboru psychologie osobnosti filozofickou analýzou podstaty společenského bytí člověka	58
3. Souhrnné vývody pro koncipování psychologie osobnosti	62
II.	
KONCIPOVÁNÍ TEORETICKÝCH A METODOLOGICKÝCH VÝCHODISEK REÁLNÉHO ZKOUMÁNÍ PSYCHICKÉ INTEGRITY OSOBNOSTI	65
1. Teoretická východiska	67
Přístup k osobnosti jako k vývojově nejvyššímu, dialekticky determinovanému systému psy-	

chické regulace životních aktivit lidského subjektu	68
a) Osobnost jako vnitřně integrovaná struktura psychické regulace aktivit	70
b) Interakční hledisko	73
c) Systémogeneze v koncepci osobnosti	76
Model osobnosti	78
a) Pojetí základních subsystémů (struktur) osobnosti	79
b) K motivační struktuře	82
c) K pojednání schopnosti	89
d) K problematice psychické variabilnosti a temperamentu	96
2. Metodologická východiska	101
Předpoklady a kontexty poznávání osobnosti	102
a) Poznávání osobnosti v náročných činnostech a situacích	103
b) K biograficko-historické metodě	108
K výzkumným projektům a nástrojům pronikání do podstaty osobnosti	111
a) Tradiční projekty studia osobnosti	112
b) Nové směry metodologických úvah	117
3. Shrnutí	121
 III.	
STUDIUM STRUKTURY PSYCHICKÉ VARIABILNOSTI OSOBNOSTI	125
1. Koncipování komponent, struktury a geneze psychické variabilnosti osobnosti	127
Vymezování komponent psychické variabilnosti	131
a) K výsledkům faktorové analýzy položek a škal dotazníku IHAVEZ	131
b) Pojetí variabilnosti (dynamismu) jako znaku společného všem faktorům	134
c) Interpretace faktorů jako komponent psychické variabilnosti osobnosti	136
Přístup ke struktuře psychické variabilnosti	139
a) Sondáž konfiguraci	140
b) Analýza konfiguraci mezi škálami struktury psychické variabilnosti osobnosti	142
c) Výsledky multivariační analýzy škál z dotazníku SPIDO	145
d) Vymezování klíčových typů struktury psychické variabilnosti osobnosti	145
Geneze (dynamické změny) struktury psychické variabilnosti osobnosti	160
a) Souvislost s dosaženým školním vzděláním	160
b) Vývojové změny v období dospělosti	162
c) Závislost variabilnost v některých komponentách na dnu narození?	168
2. Zjištování struktury psychické variabilnosti osobnosti	171
Koncipování dotazníku SPIDO	173
a) Utváření škál ke zjištování základních komponent struktury psychické variabilnosti	173
b) Sestrojení obecnějších škál variabilnosti	180
c) Metrické rozložení škál	188
d) K verifikačním a aplikačním studiím s dotazníkem	188
K situační metodě postihování variabilnosti	189
a) Problémy spojené s reálným aplikováním situační metody	189
b) Základní metodologické předpoklady využívání situační metody	191
c) Poznatky z praktické aplikace situační metody	192

K postihování struktury psychické variabilnosti sledováním psychických stavů	195
a) K dosavadním postupům studia psychických stavů	196
b) Koncepce subjektivní posuzovací škály SUPOS 8	198
c) Usuzování na struktury psychické variabilnosti	204
K testování dynamiky psychických funkcí jako ukazatelů struktury psychické variabilnosti osobnosti	209
a) Obecná východiska	209
b) Pronikání do struktury psychické variabilnosti postihováním dynamiky psychických funkcí v modelovaných experimentálních zátěžích	211
c) Vývody metodologické povahy	214
3. Celkové shrnutí poznatků	222
LITERATURA	
Použitá literatura	
Práce orientované na využití postupů ke zjišťování struktury psychické variabilnosti osobnosti	
Ruský souhrn	227
Anglický souhrn	247